

NAŠA MOČ

GLASILO SLOVENSKEGA DELAVSTVA.

Zhaja vsak pelek.
Uredništvo in
upravnništvo:
Kopitarjeva ulica št. 6.

Naročnina znaša:
celoletna . . . K 4'—
pololetna . . . „ 2'—
četrtletna . . . „ 1'—
Posamezna št. „ 0'10

Štev. 14.

V Ljubljani, dne 6. marca 1914.

Leto IX.

Ljubljana, 3. marca 1914.

Zimsko zasedanje kranjskega deželne zbornice je zaključeno. Bilo je zelo viharno, kakršnih smo že mi kranjski Slovenci navajeni, a doživeli smo že tudi viharnejša zasedanja, zasedanja v tistih časih, ko so pele trobente in ko je boben bobnal in ko so smrdeče svobodomiselnih bombe okuževale tisto dvorano, kjer zboruje kranjski deželni zbor.

Dve stvari sta osobito razburili priljubljen svobodomiselnec: proračun za leto 1914. in pa nova šolska postava. Pred vsem proračun! Večina S. L. S. je, odkar vlada, morala za vso silo delati na to, da je vsaj nekoliko popravila tiste stare grehe prejšnje svobodomiselnice Heinove slovensko - nemške večine, ki je strašno kranjsko deželo zanemarjala. Nove ceste, prepotrebni vodovodi, napajališča, izboljšanje polja so bile neobhodno potrebne. Neobhodno je tudi potrebno, da izrabimo deželna uprava vodne sile. Za vse te res prepotrebne naprave se mora dobiti denar. Večina S. L. S. je morala za to tudi davke zvišati. Seveda zvišanje ni tako visoko, kakor to kriče svobodomiselnici. Saj se bodo tisti groši posamezniku komaj poznali. Nekaj posebnega je to slovensko svobodomiselnstvo. Ono se bori z najgršim orožjem: z lažjo in s psovskami in z zasmehovanjem obsipava vsakega našega človeka, pa si bodi že visok, dobrotljiv in usmiljen cerkveni knez ali deželni glavar doli do preprostega krščanskega delavca, do priproste delavke. S svobodomiselnostjo, podlo svojatjo je vsled prostaške pisave njenega časopisja skupno delovanje nemogoče. Hud, oduren boj se bije na Dunaju med krščanskimi socialci in socialnimi demokrati. Vojni valovi visoko pluskajo, ker gre rdečkariji za to, da Dunaj vzame krščanskim socialcem, a takega orožja, kakršnega se poslužujejo naši slovenski svobodomiselnici, se dunajski rdečkariji v svojem časopisju in tudi na shodih ne poslužujejo, dasi se ne more trditi, da bi bili v boju dostojni. Zato je bilo tudi v nižjeavstrijskem deželnem zboru mogoče, da so krščanski socialci skupno s socialnimi demokrati izpomenili v nekaterih mestnih občinah občinski volilni red. To pišemo zato, da zopet opozorimo naše delavstvo na bolno, grdo pisavo in natolcevanje slovenskega svobodomiselnega časopisja nasproti nam.

Novi davki so potrebni, da more dežela še naprej v blagobit ljudstva delovati. A prispevati bo moralo tudi de-

lavstvo? Res, tudi delavstvo bo prispevalo. Nihče ne plačuje rad davkov. To je stara resnica od tistih starodavnih časov sem, ko se je prvi davek plačal. Ali ima pravico S. L. S. tudi delavstvo pritegniti, da prispeva svoj groš deželni upravi? Ima jo! Zakaj? Naša stranka je v kranjski deželi dala tudi delavcu pravico, da pri deželnih volitvah soodločuje. Naša stranka je dala delavcu pravico, da voli in da tudi soodločuje pri volitvah v občinah. Odkar gospodari naša stranka kranjski deželni upravi, je dobil delavec svoje pravice v deželni in v občinski upravi. Če niso te pravice še večje, tega ni naša stranka zagrešila, zagrešili so to svobodomiselnici Slovenci in Nemci. Res, prijetno ni plačevati davkov ampak če dežela od mene kaj zahteva, imam tudi jaz pravico, da od nje to, kar potrebujem, tudi zahtevam in ne nastopam kot ponižni berač, marveč kot človek, ki za to, kar dobim, tudi sam prispevam.

Do zdaj smo morali delavci prositi, če smo kaj potrebovali od dežele. Mi znamo, da se je tudi delavec in delavka precej dalo in da so se možje naše stranke, ki vodijo deželno upravo, bodisi že deželni glavar ali naši deželni odborniki, ugodno rešavali razne prošnje naših delavcev in delavk. Kako je dežela podpirala delavstvo ob stavki v Vevčah, tudi nismo pozabili.

Z novimi davki dobi dežela vire novih dohodkov. Krščansko socialno delavstvo zato trdno pričakuje, da, ko je zdaj ugotovljen proračun za kmečki, trgovski in obrtni stan, kar je popolnoma pravilno, da se bo tako S. L. S. kakor tudi naša večina deželne odbora in klub S. L. S. pečal za ugotovitvijo takega bodočega proračuna, ki se bo oziral tudi na potrebe tiste krščansko - socialne delavske organizacije, ki danes nosi v deželi veliko težo podpore brezposelnim, ki jih je vedno več kakor do zdaj.

Stanovanjska beda je med delavstvom vedno večja. Tvori že pravo zlo. Naše delavstvo je z lastnimi silami in močmi ne more odpraviti. Poizkusili smo to pred leti. Naš oče dr. Krek in profesor dr. Janežič sta ustanovila dve veliki delavski koloniji in v Vodmatu in v Rožni Dolini in eno manjšo pri Štepanji vasi. Take velike stvari pa brez uspešne javne podpore ne gredo naprej. Dežela je poklicana in dolžna, da zastavi vse sile in moči, da se prično graditi po modernih načelih delavske hiše. Način si predstavljamo tako-le: Prvo slovensko delavsko stavbno dru-

štvo, ki že obstoja, naj svoje delovanje razširi po celi deželi. Izkušnja na delavskem gospodarskem in organizacijskem polju nas je izučila, da moremo uspešno le z močnimi osrednjimi združenji kaj doseči. Če je potrebno, da se pravila izpremenijo, naj se izpremenijo. Kredit, ki je pri zgradbah delavskih hiš potreben, naj bi dežela preskrbela, oziroma naj bi tudi zanj jamčila. Samoobsebi umevno je, da bi dežela poslovanje društva nadzirala: čim strožje, tim bolje! V to zadošča že zdaj veljavni deželni sklep o nadzorstvu zadrž.

S tem seveda še nikakor naše nad vse nujne in upravičene želje nasproti deželni upravi niso izčrpane. Nujno je potrebna regulacija mesnih cen. Če kmet se tako poceni prodaja svojo živino mesarju, ti ta le drago meso prodaja. Čim preje, tim bolje naj kranjski deželni finančni minister monsijnor dr. E. Lampe izvede za naznanjen svoj načrt o deželni klavnici, da se še enkrat konča mesarsko oderuštvo. Občinam naj bi pa deželni odbor naročil, da naj strogo pazijo na cene mesu in naj potrebne store, da bodo odgovarjale cenam živinskega trga. Ustreženo bi bilo delavcu in kmetu.

Idealen je boj, ki ga vodi Sveta vojska proti izrodnomu pijančevanju. Protialkoholno gibanje mora dežela z vso silo in gmotno podpirati. Za to naj bi ne bile nobene žrtve previsoke!

Končno: našo večino v kranjski deželni upravi mora prevevati duh tiste krščanske pravice, ki ji morajo biti vsi stanovni enako mili, enako ljubi. Dvigniti se mora kmečki, trgovski in obrtni stan, a podpirati in dvigniti se mora s sodelovanjem dežele tudi četrti, delavski stan. Vsaka drugačna politika ni več katoliška, marveč je politika razrednega boja. Razredni boj pa obsoja katoličanstvo, ki dela na vzravnavanju nasprotstev med stanovni.

Načela katoliške pravičnosti se morajo zrealiti tudi v bodočem proračunu kranjske dežele v še večji meri kot se že zdaj zrealijo. Delavstvu, kar mu gre!

× × ×

Nova šolska postava tudi razburja svobodomiselnice. Res ne vemo, zakaj? Saj se bodo učiteljstvu z njo plače uredile tako, kakor to naš čas zahteva. Dežela plača učiteljstvo. Zato je pa tudi le pravično, da uče učitelji in učiteljice tako, kakor želi tisti, ki jih plačuje in da se obnašajo tako, kakor to zahteva ugled učiteljskega stanu. Svobodo-

miselno vpitje in kričanje glede na novo šolsko postavo nam le dokazuje, da je bil res skrajni čas, da se je sprejela.

Svobodomiselnih bum - bum - bum v kranjski deželni zbornici in v svobodomiselnem slovenskem in tudi v nemščurškem časopisju pa le dokazuje, da hodi večina S. L. S. v kranjski deželni upravi po pravih potih!

Iz načelstva seje J. S. Z.

V ponedeljek, dne 2. marca je poročala gospa Leopoldina Dolenc, namestnica glavnega blagajnika o računskem zaključku in o bilanci J. S. Z. za leto 1913. Poročilo in bilanco je načelstvo soglasno odobrilo in se je sklenilo zahvala požrtvovalni odbornici gospej Dolencovi, ki vodi vzorno knjigovodstvo in blagajničarske posle J. S. Z. Poročilo, bilanca kakor tudi načelstveno in poročilo glavnega tajništva J. S. Z. se objavi v prihodnji »Naši Moči«. Naše organizacije opozarjamo že zdaj na ta poročila in jim naročamo, da naj prirede sestanke članov, na katerih naj se razpravlja, kako še bolj J. S. Z. med delavstvom razširiti, kakor je že razširjena.

Zahvala »Slovenski Straži«.

Na znanje se vzame poročilo, da se je vsled munificence »Slovenske Straže« nastavljal za štajersko okrožje kot agitator za J. S. Z. in za »Slovensko Stražo« znani organizator Vekoslav Zajec.

Železničarski odsek.

Glavni tajnik J. S. Z. dr. Jak. Mohorič poroča o ustanovitvi železničarskega odseka v J. S. Z. Močni smo zdaj dovolj, da tudi lahko strokovno slovenske železničarje organiziramo. Odobri se poslovnik železničarskega strokovnega odseka. Vodstvo tega odseka se poveri gosp. revidentu Tertineku. »Naša Moč« otvori zopet s prihodnjo številko posebno zaglavje Slovenski železničar«. Predlogi glavnega tajnika g. dr. Jakoba Mohoriča soglasno obveljajo. Kdor želi kakih pojasnil, piši na naslov: Nadrevident Tertinek, Ljubljana, Resljeva cesta.

Korespondenca S. K. S. Z.

S. K. S. Z., mati naše J. S. Z., izda posebno korespondenco, namenjeno našim društvenim odbornikom in odbornicam. Načelstvo J. S. Z. sklene soglasno, da naroči članom načelstva in nadzorstva Korespondenco S. K. S. Z. Vodstvom skupin in plačilnic J. S. Z.

Maščevanje nad Salimo.

Angleški: Ch. Rudy. Slovenski: Dr. J. K.

Mahomet Barbar je bil vratar v nekdanji pašini palači, zdaj izpremenjeni in družinsko gostišče blizu Šaria Davavine v Kairi. Navidez se Mahomet ni nič razlikoval od svojih rojakov, ki sede noge križem in cel božji dan nič drugega ne delajo, nego da ustavijo in se spuste v pogovor z vsakim rojakom, ki pride mimo. Bil je visok, krepak in čvrst; orehov obraz je imel po licih darviške gube, oči so bile črne kot oglje, nos pa kratek in debel. V svoji črni srajčni halji n belem turbanu je bil podobno sto drugim vratarjem. Šele če ste ga spoznali, ste opazili razliko. Potem ste videli, da so bile gube brazgotine, ki so se zajedale v obraz vsled bičjih udarcev. Takj so bili tudi gležnji in zapesti. Ko so se mu ob smehu odprla usta, kar je bilo poredkoma, je brez zoba gornja čeljust čudno zajejala na vas. Spodnja čeljust za debelo ustno je imela popolno vrsto bisernih zob.

Mahomet je bil temne, zaprte narave; saj ni čuda, ko je imel tako burno življenje za seboj in je tolikrat gledal že smrti v obličje. Bil je zelo molčeč in šele ko sem živel v gostišču več časa in sem posladil svoje bivanje z rednimi tedenskimi darili, je bil nekaj manj mrzel do mene. Tu sem zvedel, da je bil suženj med derviši in da je ušel. Bi-

lo je še kasneje, ko me je spremljal v Gornji Egipt, da se mi je posrečilo pridobiti si njegovo zaupanje. Tako mi je bilo mogoče košček za koščkom zbrati povest življenja tega znamenitega moža in prepričati se o nji v najbistvenejših podrobnostih.

Mahomet Barbar se je rodil v mali vasi na levem bregu Nila, blizu kjer se konča Egipt in Sudan pričinja. Nekoliko palm in minaret mošej sredi polja je bilo vse, kar se je moglo videti od vasiče z reke in malo je bilo tujcev, ki so jo tekom leta obiskali. Tu ni bilo razvalin, da bi jih kdo preiskal, in če je vas sploh igrala kako vlogo, je bilo le ob času dervišev, ko je Mahdi močil Sudan s krvjo tisočev nesrečnih sužnje, došlih iz vasi pod njegovo oblast, ali od drugod v Egiptu in Abesiniji, kjer je imel agente, ki so trgovali s človeškim mesom.

El Bab, kjer je bil Mahomet rojen, je bila v prvih dneh osvojitve taka obmejna vas. General Gordon je bil ubit v Khartumu; angleško - egiptovski vojaki so se umaknili, prepustivši Mahdiju gospodstvo nad Sudanom in krog in krog Wadi Halfa in Koroske ni bila zadostno urejena orožniška služba, da bi bilo mogoče preprečiti napade z juga proti egiptovski meji.

»Mi v naši vasi nismo natančno vedeli, kaj se godi,« mi je pripovedoval Mahomet, »ali pride Mahdi in nas pod-

jarmi, ali pa ostanemo Egiptčani. Derviški agentje so bili vedno pri nas in so nam pravili, da pride Mahdi in prežene nevernike iz dežele. Mi smo se jih bali, ker so bili mogočni, z vohuni povsod. Gorje možu ali ženi, ki jim je bil kaj napoti. Tisti, ki jim niso bili všeč, so izginili v puščavo proti jugu, in če so se vrnili, kar se je zelo redkoma zgodilo, so bili tako izpremenjeni, da jih nihče ni spoznal. Časih so cele družine vlekli proč. To se je zgodilo z družino maternega bratranca in do danes se ni našla sled o nji. Hales!«

In Mahomet je dvignil roki s posebno kretinjo, da je vsega konec.

Abdul Saffi, Sanušan, je bil vodilni derviški agent v El Babu, ko je imel Mahomet krog 18 let, in kakor je vse kazalo, je živel po navadnih izročilih svojega nesramnega posla. K palmovemu logu poleg vasiče so prihajale karavane iz oaze v Salimi in so ostale skrite po več dni. Tuji črni obrazi sudanskih zamorcev so se takrat videli v vasi in v Abdulovi hiši je bilo najbolj živahno. Matere so se tresle za otroke, zaročenci za neveste, možje za žene. Res se je slišal ponoči ženski krik, ko so jih vlačili v log, in prišel je dan, ko se je kakor ogenj razširila novica, da je karavana, obložena s človeško revščino, odšla v puščavo proti jugu. To je bilo najprej vzdihovanje za pomoč, potem pa groze, ko so našli, da je mar-

sikak dragi izginil. Toda kdo se je drznil pritoževati. Tam je bil Abdul Saffi, nekronani kralj v vasi, bahavo se postavljajoč po edini cesti, z izrazom zadovoljstva na zlobnem licu, z leskom nizkotne zvijačnosti v lokavih očeh. Povsod je imel vohune; bilo je nevarno razgovarjati se.

In ko je ošabno pohajal, so se deklice skrivale pred njim, ali so bežale v svoje kočje, mladi možje so pa upogibali svoja ramena, kakor da bi bili stari in slabotni.

Takrat je živela v El Babu Selima, mlado dekle, imenovano po lepi oazi v libijski puščavi, ki je bila v dnevih starih Egiptčanov nekaj otok blaženih, ki je pa postala prava solzna dolina, ker tam je bilo veliko shajališče trgovcev s sužnji na poti skozi puščavo med Sredozemskim morjem in Omdurmanom.

Selima je bila tako kakor njena soimenica med libijskimi oazami lepa — ena najlepših deklic v El Babu. Kakor je Mahomet pravil, je bila vitkejša kot lotno, z velikimi, mehкими očmi kot jih ima gazela, in z zobmi, ki so bili bolj beli nego skorja sladkornega drevesa. Bila mu je všeč in kmalu sta se imela vzeti. Potem sta hotela iti proč v Kairo (Kairo). Toda kakor toliko drugih felahov (kmetičev) Mahomet ni imel denarja in tako sta ostala v El Babu in čakala, dokler ne bo njunega prihranka dovolj za na pot.

se naroča, da naj tudi ona iz 2 vin. prebitkov odbornikom in odbornicam naroče prepotrebno Korespondenco S. K. S. Z. Naši častniki in podčastniki, to so odborniki in odbornice morajo biti v društvenem življenju dobro izurjeni. Nujno potrebno je zato, da dobe in da tudi proučujejo Korespondenco S. K. S. Z. Naroči naj se takoj z dopisnico, ki naj se odpošlje Slovenski krščansko socialni zvezi. V dopisnici naj se naznani, koliko izvodov da se naroči. Načelstvu naj se ob vpošiljanju mesečnih obračunov naznani, koliko izvodov Korespondence se je naročilo.

Delavska zadruga.

Na občnem zboru Slovenskega delavskega stavbnega društva dne 26. februarja 1914 se je izvolil sledeči odbor: V ravnateljstvo: Peter Bizjak, posestnik in mizarški mojster; Franc Dobovšek, preparator; dr. Ivan Janežič, profesor bogoslovja; Alojzij Kocmur, vodja odvetniške pisarne; Miha Moškerc, urednik; Lovro Palovec, delavec. — Za kontrolorja sta bila izvoljena dr. Juro Adlešič, odvetniški kandidat in Anton Kralj, tajnik Zadružne zveze. Pregledovalci računov so: Ivanka Kosec, delavka; Franc Pezdir, delavec; Ivan Čeranič, posestnik. V razsodišče so izvoljeni: Dr. Janez Ev. Krek, poslanec; Josip Gostinčar, poslanec; Josip Otahal, dež. stavbni komisar; Franc Gorjup, delovodja; Anton Jeriha, vratar. Društvo je zgradilo, ko je delovalo, nad 100 delavskih hišic. Iz težkih kriz se je rešilo in trdno upamo in pričakujemo, da je čaka še velika naloga. Delavsko stanovanjsko bedo more za slovensko kršč. soc. delavstvo rešiti naše Slovensko delavsko stavbno društvo. Trdno pričakujemo, da nas bo v tem stremljenju naša deželnozborska večina podpirala po načelih, ki smo jih obrazložili v današnjem našem uvodniku.

† Kardinal Katschthaler.

Dne 27. m. m. je umrl v Solnogradu kardinal nadškof dr. Katschthaler, kateri nadškofiji sta podvrženi tudi krška in lavantinska škofija. Rajnik je dosegel 82 leto svoje starosti. Rajnik je bil rojen 29. majnika 1832 v Hippachu, oče je bil učitelj. Ravno tu je bil rojen tudi knezoškof v Briksnu, dr. Egger. Na mladega Katschthalerja je bil opozorjen kardinal knez Schwarzenberg, ki je veselega in nadarjenega tirolskega dečka pustil vzgojiti v Boromäumu v Solnogradu. Mladenič si je izbral duhovski stan in je bil leta 1856. posvečen v duhovnika. Kot dijak je Katschthaler zelo lepo pel in malo je manjkalo, da ga ni neka pevska družba ob počitnicah s seboj izvalila; a ko se je že skoraj odločil, je pa na neki slavnosti streljal, a samokres je počil in mu odtrgal dva člena kazalca. Mladenič je nato naprej študiral.

Kaplanoval je mladi Katschthaler v Kossenu in v St. Johannu na Tirolskem, nato so ga premestili kot študijskega adjunkta v solnograško duhovsko semenišče, kjer je bil kmalu za podravnatelja imenovan. Leta 1862. si je pridobil doktorat, nakar je postal suplent, pozneje pa profesor dogmatike na c. kr. bogoslovski fakulteti v Solnogradu, leta 1874. je pa postal profesor zgodovine dogem na vseučilišču v Inomostu. Takrat je vzljubil organizacijo katoliškega dijaštva, ki jo je zelo podpiral. Ko je bival v Inomostu, ga je imenoval solnograški nadškof za svojega namestnika v tirolskem deželnem zboru. Malo je takrat manjkalo, da ga niso v državni zbor izvolili. Ponudena mu je bila že kandidatura in jo je tudi sprejel, a ker je neki voditelj konservativne stranke nekje drugod propadel, je dr. Katschthaler svojo kandidaturo opustil.

Leta 1880. je postal kanonik, leta 1882. ravnatelj semenišča, leta 1891. je postal pomožni škof, leta 1892. stolni prošt. Ko je umrl kardinal Heller, je bil dr. Katschthaler 10. majnika 1900, ko je bil 68 let star, izvoljen za solnograškega nadškofa, dne 22. junija 1903 ga je papež Leon XIII. imenoval za kardinala.

Rajnik je bil zelo delaven cerkven knez. Pri srcu so mu bili zelo delavci in je samo za delavce ustanovil župniji v delavskih predmestjih Maxglom in Itzling. V Itzlingu sta se cerkev in župnišče večinoma iz njegovega denarja zgradili. Tudi znanstveno je zelo deloval. Spisal je latinsko dogmatiko v V. zvezkih in Zgodovino o cerkveni glasbi, katero delo se je v italijanščino prevedlo. Zelo cenijo njegove propovedi.

Največjo pozornost in skrb je pa obračal na organizacijo ljudstva; najsrčnejša njegova želja je bila, da bi se v Solnogradu ustanovilo katoliško

vseučilišče. Odboru društva, v ta namen ustanovljenega leta 1884. je bil ob ustanovitvi podpredsednik, kot solnograški nadškof pa po pravilih društven predsednik.

Za katoliški tisk je zelo gorel in knežje podpiral solnograški katoliški dnevnik »Salzburger Chronik«. Ko se je ustanovilo Pijevo društvo, ki ima namen, da podpira katoliško nemško časopisje v naši državi, je takoj določil nekega mlajšega duhovnika, da naj se samo s Pijevim društvom peča, nastaniti se je moral v njegovih palači in je tako omogočil, da šteje Pijevo društvo v solnograški nadškofiji primeroma največ krajnih skupin in članov.

Socialno delo v društvih je rajnik z vsemi svojimi močmi in silami pospeševal. V Inomostu je sodeloval v katoliškem društvu rokodelskih pomočnikov, ravnatko v Solnogradu. Ustanovil je in z velikimi denarnimi žrtvami vzdrževal vajenški dom in Johaneum za zapuščene dečke. Pospeševal je stanovska društva delavcev, kmetov, mojstrov in jih podpiral z besedo in z denarjem.

Kot knezonadškof je bil tudi virilist v deželnem zboru. Debat se navadno ni udeleževal, a če je šlo za to, da se brani cerkev in vera, ni molčal in je osobito tudi zahteval, da mora šola versko vzgajati. Svobodomiselnici so ga zato po svoji navadi strupeno napadali in njegove besede zavijali. V politiko se ni vmešaval, a z vsem svojim vplivom je nastopal za slogo med katoličani. S svojo modrostjo je preprečil, da se niso po tirolskem zgledu kavsali na Solnograškem konservativci in krščanski socialci, a tudi na Tirolskem je vse storil, da se je boj vsaj omilil in je že, ko se je s smrtjo boril, zadovoljno čul, da njegovo pomirjevalno delo ni bilo zaman, ker so 20. februarja 1914 krščanski socialci in konservativci sklenili za deželnozborske volitve na Tirolskem kompromis. Boj med krščanskimi socialci in konservativci na Tirolskem je skupni katoliški stvari veliko škodoval, pridobili so pa le svobodomiselnici. Rajnik je veliko molil in prosil, da naj vojska med brati poneha...

Rajnik, dasi na visokem cerkvenem mestu, naslednik solnograških samostojnih vladarjev, je ostal tudi kot kardinal ponižen in pobožen sin ljudstva, a srčen branitelj pravic solnograške cerkvene province. Klečeplazec ni maral, a tudi sam ni nikdar klečeplazil, marveč vedno je odkrito povedal, kako da misli, a povedal je to tako, da ni nikjer žalil. Bil je radodaren: reveži in društva; med nje je razdal denar, tako da se je svet čudil, kako da more izhajati. Ubožno, kakor je živel, je tudi umrl. Ko je nekemu za nek dober namen dal veliko vsoto in se mu je dotičnik zahvalil, je rajni cerkveni knez smehljaje rekel: »Zakaj naj bi denar kopicil? Morebiti zato, da bi se po moji smrti davkar smejal? O ne! Dokler živim, vse razdam in denem na stran le toliko, da bodo stroški za moj pogreb pokriti!«

Politično obzorje se še ni zjasnilo.

Nemški listi se zadnje čase sem zelo pečajo s pripravami ruske vojne priprave. V ogrskem državnem zboru je te dni izjavil honvedni minister, ko je zahteval več rekrutov, da sence vojske niso še odpravljene. Da se Rusija pripravlja, ni čudno. Saj so ušle ob vojski na Balkanu visokemu nemškemu vojaškemu dostojanstveniku krilate besede iz ust, da se morajo Germani pripraviti na vojni ples s Slovani. Teh besedi v Petrogradu gotovo niso preslišali. Samoobsebi je pa tudi umevno, da na vojsko delajo tisti, ki imajo največ dobička od armade.

Rusija se oborožuje proti nam. Ob volitvah pade marsikaka pretirana beseda, a čule so se le besede, izpregovorjene na shodih v Srbiji po dveh ministrih, da pride v petih letih do vojske z nami, Mi in Srbi in Rusi? Slovani smo vsi, a mi smo katoličani in kot katoličani bi ne bili srečni, če bi prišli pod pravoslavno Rusijo ali Srbijo. Povešnica katoliških Rusinov in katoliških Poljakov nas uči, kako bi nas s knutami, s palicami in z ječo izpreobračali v pravoslavje. Tega ne smemo nikdar prezreti, kadar se hujska, češ, da bi se cedilo mleko in med, ako bi Avstrija prenehala biti.

Kako se Rusija oborožuje? Ruski vojni minister Suhomlinov je izdelal obširen načrt, ki ga je predložil tretji ruski dumi. Smer ruskega oboroževanja je zapad: naša in nemška meja. Glavno središče ruske vojne sile tvori po tem načrtu Moskva. Od tu bi se vrgle ruske vojne sile proti zapadu. Rusi z vso naglico grade trdnjave v obliki čveterokota Grodno, Brest, Ivango-

rod in Varšava, trdnjave, ki jih bo težko premagati, ker jih močvirje obdaja.

Ta čveterokotna skupina trdnjav bo ščitila nove vojaške železnice. Podržavili so že važno železnico Varšava—Dunaj, seveda le do avstrijske meje, kakor tudi progo Varšava—Petrograd. A ker že proga Varšava—Moskva zdaj ne zadošča, bodo morali pač nastaniti velik del armade ne samo v Moskvi, marveč tudi v Vilni, Kijevu in v Minsku.

Popolnoma vojaško je pripravljena Rusko-Poljska. Z vso silo se pa Rusija naprej oborožuje. Nemški listi trde, da bo Rusija za vsak slučaj v enem letu pripravljena.

NOVI OSEBNODOHODNINSKI DAVEK

V nastopnem prinašamo pregled, koliko se bo plačevalo osebnodohodninskega davka pri dohodkih, označenih v prvih 21 stopinjah, ki pridejo pri nas najbolj v poštev:

dohodek od	do vseh	davek
K	K	K
1.600	1.700	13-60
1.700	1.800	15-20
1.800	1.900	17-—
1.900	2.000	18-70
2.000	2.200	20-40
2.200	2.400	24-40
2.400	2.600	28-50
2.600	2.800	32-60
2.800	3.000	36-70
3.000	3.200	40-80
3.200	3.400	44-90
3.400	3.600	49-—
3.600	3.800	55-10
3.800	4.000	61-30
4.000	4.400	69-50
4.400	4.800	79-50
4.800	5.200	90-—
5.200	5.600	100-50
5.600	6.000	112-50
6.000	6.600	127-—
6.600	7.200	145-50

Samski, ki imajo dohodek nad 2400 K, plačajo 15 in taki, ki skrbje poleg sebe samo še za eno osebo, pa 10-odstotni višji davek.

Glasnik

Avstrijske krščanske tobačne delavske zveze.

Cerkveni koncert se vrši v sredo dne 11. t. m. ob pol 8. uri zvečer v fran-

Računski zaključek za poslovno leto 1913.

Dohodki	K		h	Izdatki	K		h
Stanje blagajne 1. januarja 1913	100	95		Vloge v poštno hranilnico	50.394	60	
Dvigi iz poštne hranilnice	50.455	45		Vloge v centralno hranilnico	14.021	94	
Dvigi iz centralne hranilnice	10.530	—		Vloge v avstr. delavski kredit	5.567	54	
Dvigi iz avstrijskega delavskega kredita	12.900	—		Meje in vodovodi	1.845	38	
Vplačila deležev in deležnih obrokov	1.515	—		Pristojbine za posojila	3.592	53	
Vplačila na lastne hiše	4.026	55		Notarski stroški in prepisnine	413	20	
Posojila avstrijske kršč. delavske zveze	11.039	45		Kolki in druge pristojbine, tiškovine, porti	1.344	85	
Hipotekno posojilo nižje avstr. hipoteknega zavoda in delavske nezgodne zavarovalnice	45.930	—		Komisijni stroški in nadzorstvo stavb	747	86	
Obresti	644	11		Povračilo posojil na lastne hiše	3.742	43	
Prodaja zemljišč	142	80		Povračilo posojil avstr. kršč. tobačni delavski zvezi	12.904	45	
Podpora c. kr. min. javnih del	200	—		Plačila stavbeniku	40.900	—	
Najemnina	94	70		Obresti in dividende	1.340	59	
Pristopnina	15	—		Nakup zemljišč	450	40	
Povračilo kolkov	1	—		Načrti	150	—	
Prodaja pravil	—	80		Davki in zavarovanje	33	85	
				Nagrade	60	—	
				Stanje blagajne 31. dec. 1913	86	19	
	137.595	81			137.595	81	

Bilanca.

Aktiva	K		h	Pasiva	K		h
Račun blagajne	86	19		Račun dolgov	8.302	78	
Račun poštne hranilnice	214	02		Račun deležev: vpisanih 187 a 100 K			
Račun osrednje hranilnice	9.055	39		K 18.700—			
Račun stavbišč	16.254	22		ne vplačano „ 1.450—			
Račun stavb	86.480	62		— K 17.250—			
Račun inventarja	240	—		v dobro dividende „ 22-89	17.272	89	
Avstrijski delavski račun	5.515	92		Vplačilni račun	5.358	58	
				Račun kreditorjev	32.840	88	
				Račun lastnih hiš	52.848	52	
				Račun dolžnikov	—	03	
				Račun rezervnega zaklada	73	96	
				Račun pomožnega zaklada	6	19	
				Račun stavbnega zaklada	23	73	
				Račun podpor	200	—	
				Čisti dobiček za 1913	918	80	
	117.846	36			117.846	36	

Račun o dobičku in izgubi.

Izguba	K		h	Dobiček	K		h
Razdelitev čistega dobička 1912:				Prepis čistega dobička 1912	618	17	
Rezervnemu zakladu K 62—				Stroški poslovanja	63	75	
Dividendnemu zakladu „ 444-58				Račun obresti	941	59	
Remuneracijskemu zakladu „ 60—				Račun o dohodku zemljišč	72	65	
Pomožnemu fondu „ 6—							
Stavbnemu fondu „ 23—	595	58					
Odpis pri inventarju	168	—					
Davki in pristojbine	13	78					
Čisti dobiček	918	80					
	1.696	16			1.696	16	

čiškanski cerkvi. Konec ob 9. uri. Znan je franiškanski pevski zbor in njegov dirigent g. skladatelj p. Hugolin Sattner, zato se obeta izreden užitek. Sodelujejo: Gospod glasbeni ravnatelj Rudolf pl. Weis-Ostborn, gospod profesor Adolf Robida, pevski zbor frančiškanske župne cerkve, in orkester godbe pešpolka št. 27. Dirigent: P. Hugolin Sattner. Sedeži po 3, 2 in 1 K; stojišča po 60 vin., za dijake 40 vin. Vstopnice se dobivajo v predprodaji v Katoliški bukvarni.

STAVBNA IN STANOVANJSKA ZADRUGA AVSTRIJSKEGA TOBAČNEGA DELAVSTVA.

Poročilo načelstva o poslovanju leta 1913.

Minulo poslovno leto je bilo za drugo delo leta, in sicer, kar se lahko mirno trdi, uspešno leto. Med tem ko večina obstoječih stavbnih zadrug radi strašne draginje denarja ni mogla delovati in jih je celo več sklenilo, da se razpuste, je naša zadruga na svojem stavbišču v Hainburgu zopet zgradila pet enorodbinskih hiš.

Velike težave, osobito na denarnem trgu, so zadrugo prisilile, da je morala marsikateri načrt zapostaviti. V Novem Jičinu in v Bavču se niso mogle hiše zgraditi, radi česar so tu nekateri člani odpovedali svoje deleže.

Na Dunaju se tudi minulo leto ni moglo zidati, ker so stavbni stroški neprimerno veliki in pa ker ni veliko članov. A tudi na Dunaju ne opusti načelstvo svojega načrta in upa, da zgradi kljub zaprekam stanovanjske hiše; če se vrnejo normalne razmere na denarnem trgu in če se tobačno delavstvo prične bolj za to zadrugo zanimati.

Stanje članov:

1. januarja 1913 124 z 182 deleži

Novi pristopili 1. 1913 4 » 5 »

skupaj 128 z 187 deleži

Odpadlo 1. 1913 30 » 32 »

Zato stanje 31. decem-

bra 1913 98 z 155 deleži

Med člani je 87 zaposlenih

v tobačnih tvornicah z 92 deleži

8 oseb, ki niso v tvornicah

zaposlene z 10 »

3 društva z 53 »

Z gospodarskega torišča.

Banke zdaj objavljajo poročila, kako so lani gospodarile. Za delavstvo so ti letni obračuni zelo važni, ker iz njih poizve, kako da se njih gospodarjem godi. Svoječas so upravljale tvornice samostojne industrijske družbe, ki so jim banke denar posojale, a pustile so jim drugače gospodarsko svobodo. Zdaj pa banke tvorničarje natančno nadzorujejo, kar se seveda tudi kaže v letnih obračunih bank. Vse banke še niso objavile svojih obračunov za leto 1913, slika zato javnosti še ni popolnoma znana, a že zdaj lahko trdimo, da industrija lani ni tako slabo stala, kakor so to industriji v svojih listih in po shodih naglašali z očitnim namenom, da tako na delavstvo, a tudi na državni zbor pritiskajo. Res je sicer, da se bodo izplačevale nekoliko nižje dividende kakor so jih izplačali za leto 1912., kar velja osobito za železno industrijo, sladkorne tvornice, opekarne; a res je tudi, da so nekatere družbe še dividende zvišale.

× × ×

Leta 1912. so bile vse železnice v naši državi dolge 22.799 km; proge državnih železnic so bile dolge 13.005 km, one zasebnih železnic pa 9794 km. Osební promet se je zvišal za 5,14%; 92,6% vseh potnikov se je vozilo v III. razredu. Tovorni promet se je zvišal za 8,95%. Dohodkov so imele železnice okroglo 1135 milijonov kron, in sicer državne železnice 896, zasebne pa 239 milijonov kron.

× × ×

Izvoz sladkorja iz naše države je znašal leta 1913 11.514 milijonov meterčnih stotov, leta 1912. 7.452 in leta 1911. 6.742 milijonov meterčnih stotov. Najbolj je poskočil izvoz sladkorja na Angleško in na Turško, a tudi druge države niso zaostale.

× × ×

Dohodki naše državne polovice se bodo morali brezpogojno povišati, ker drugače državni gospodarski voz ne bo šel naprej, marveč bo moral obtičati v močvirju. Mali finančni načrt ne bo zadoščal, da se pokrijejo državne potrebe, a na nove državne davke nihče ne misli. Rajni finančni minister Zaleski je mislil uvesti razne monopole, med njimi tudi monopol spirita in se je že o vsem dogovoril z ogrskim finančnim ministrom. Zaleski je pa umrl, njegov naslednik je pa le začasni voditelj finančnega ministrstva, ki seveda kot tak ne kaže posebnega veselja, da ustvari kaj trajnega.

× × ×

Trgovinski minister dr. pl. Schuster je te dni govoril o gospodarskem položaju. Pečal se je z lansko krizo, ki je lani tako neugodno vplivala na trgovino. Minister je rekel, da upa, da se gospodarske razmere izboljšavajo. Denarja vedno več prihaja na trg, znižala se je tudi obrestna mera, tudi trgovina se je za 30% povišala.

Uboga mladina.

1. Fant je bil revnih staršev, oče delavec, več sester in bratov je imel. Mati je perica. Rojen je bil 1894. leta. Ljudsko šolo je obiskoval, ki jo je leta 1908 zapustil. Delal je rad. Veselilo ga je morje. Oče mu leta 1910 dovolil, da gre na morje. Odpelje se v Bremerhafen. Več dni išče dela. Ne dobi ga. Vse: uro, perilo je prodal. Potuje v Hamburg. Več dni. Med potjo prosi, da se preživi. S strgano, zamazano obleko, podoben postopaču, pride v Hamburg. Oglasi se pri policiji, ta ga pošlje v društvo, ki skrbi za take mlade reveže. Preskrbe mu službo na parniku. Povrne se leta 1910 in vrne polovico, kar je zanj društvo izdalo. Odpelje se zopet s parnikom Lavona. Ob španski obali se parnik razbije, mladenič utone. **Ostali je pošten.**

2. Deček, o katerem zdaj govorimo, je bil rojen leta 1895. Oče, izučen nožar, je delal v tvornici. Kmalu po rojstvu umre dečku mamica. Oče se zopet oženi in začne samostojno svoj obrt. Leta 1910 deček ljudsko šolo zapusti. Protij svoji volji na očetovo željo se uči deček mizarstva. Delo zanj pretežko. Pobegne v Hamburg. Ni bil velik in ne močan, a zelo živahen. Mojster ga je večkrat tepel, ker mu je nagajal. Starši se na njegove pritožbe ne ozirajo. Med potjo v Hamburg s Saksonskega ni imel ne izpričeval, ne obleke in ne perila. Upa, da dobi v Hamburgu delo. V Lipskem si nekaj grošev prisluzi na trgu. V Halleju berači, ker je lačen. 10 dni so ga zaprli, nato je pa naprej potoval in med potjo beračil. Imel je srečo. Oko postave ga

ni zalotilo. Tu in tam je delal. V Lunenburgu lačen kakor je bil, ukrade nekaj kruha. Zapro ga 5 dni. Neki usmiljeni natakari zbere pri gostih toliko, da se more v Hamburg peljati. Na kolodvoru v Hamburgu ga neki policijski uradnik zapazi, vzame ga seboj na stražnico in ga izroči društvu, ki skrbi za mladoletne zanemarjene ljudi. »Kar mi preskrbite, bom delal.« Dajo ga nekemu kmetu. Pridno dela, varčuje, ne zapravlja.

NARODNI ŠKANDAL NA LJUBLJAN- SKEM MAGISTRATU.

Celovski »Mir«, glasilo koroških Slovencev, piše: Celovski župan dr. Metnitz, ki se ne more dovolj shudovati nad slovenskimi »hecarji«, kakor imenuje značajne koroške slovenske voditelje, ne more dovolj prehaliti magistrata bele Ljubljane, središča Slovenije ter pripoveduje po Celovcu na vsa usta, da je prosil ljubljanski magistrat, naj bi isti s celovskim magistratom dopisoval nemško. In ljubljanski magistrat mu je ustregel in dopisuje s celovskim nemško, le tuptam se pošlje kako slovensko vlogo, ki pa ima vedno dodan nemški prevod. »In zato,« pravi Metnitz, »smatram vsako slovensko vlogo, ki prihaja s Koroškega, za provokacijo.« Tepeni smo pri tem seveda »bedni Korošci.« Pri vsej narodni bedi na Koroškem manjka res samo še edina, ki jo »Narod« priporoča, da naj začnejo liberalci z razpošiljanjem »naprednih« časopisov na Koroško, da bi ti razdiralci uničili še edino to, kar se ni posrečilo nemškim nacionalcem, namreč zaupanje slovenskega ljudstva v požrtvovalno in narodno slovensko duhovščino na Koroškem, takorekoč edini steber, ki ga ni omajalo nemškutarstvo in od katerega je odvisna bodočnost koroških Slovencev. »Slovenski Narod«, sram te bodi! Seveda od lista, ki brani tiste, ki psujejo Slovence za »bindišarje« po šolskih knjigah, ni kaj boljšega pričakovati.

KRANJSKI DEŽELNI ZBOR.

Nov šolski zakon. — Zboljšanje učiteljskih plač.

Deželnemu zboru se je predložil tudi nov zakon, po katerem se bodo zboljšale kranjskemu učiteljstvu plače. Stroški za pouk in omiko na Kranjskem so letos preračunjeni na 2.724.769 kron. To je veliko breme za kranjsko deželo. Ker dežela toliko žrtvuje za šolstvo, hoče imeti tudi več besede zraven, kakor jo je imela doslej. Po novem šolskem zakonu jo bo tudi dobila. Učitelj, ki bi na deželi hujskal in se ukvarjal s stvarmi, ki šoli in njenemu namenu nasprotujejo, bo odslej naprej nemogoč. Preuredile se bodo tudi nadaljevalne šole, kjer se bo gledalo bolj na praktične kmečke reči, ki jih kmet na deželi potrebuje.

Deželni proračun za l. 1914. in pokritje.

Deželni proračun za leto 1914. znaša 7.879.167 kron. Naj navedemo nekaj zanimivih števil iz te vsote.

Stroški.

I. Deželno zastopstvo in splošna deželna uprava 553.676 K. II. Pokojnine 134.233 K. III. Javna varnost 317.300 K. IV. Vojaštvo 16.820 K. V. Zdravstvo in dobrodelstvo 1.388.108 K. VI. Pouk, umetnost in znanost ter omika 2 milijona 724.769 kron. VII. Deželna kultura 648.063 K. VIII. Trgovina in obrt 103.320 kron. IX. Občila 633.032 K. X. Dolgovi 1.315.271 K. XI. Razni stroški 42.000 K.

Vsi ti stroški in potreščine, ki so preračunjene za leto 1914., se bodo pokrile deloma z državnimi doneski, deloma pa z deželnimi dokladami na davke, o katerih smo že zadnjič pisali.

Nato sta bila razveljavljena dva mandata za notranjska in dolenjska mesta in trge. V teh krajih sta bila izvoljena za poslanca Mazzele pa postojnski župan Lavrenčič. Ker pa pri zadnjih volitvah niso pustili, da bi volile z mesti in trgi tudi druge pod te mestne in trške občine pripadajoče vasi, ki plačujejo ravno take občinske doklade, je večina poslancev v deželnem zboru te volitve razveljavila in se bo moralo še enkrat voliti. Turka, poslanca za ljubljansko mesto, so pa izročili sodniji, ker da sodnija sumi, da je pri zadnjih volitvah v deželni zbor sleparil.

Okno v svet.

Socialni teden v Zagrebu. Dne 26. do 28. februarja so zborovali v Zagrebu katoliški sociologi. O tej prireditvi poroča »Österreichs katholisches Sonntagblatt« med drugim: Na tem tečaju se je razpravljalo o vprašanjih, ki za-

nimajo jugoslovanske katoličane. Ni šlo zgolj za gospodarska in kulturna, marveč tudi za čisto verska družabna vprašanja, ki postajajo osobito radi socialno-demokratske propagande in radi razkolništva med ljudstvom važna. Za organizacijo gospodarskih društev na jugu monarhije vlezaslužni državni poslanec dr. Krek je govoril o izpopolnitvi gospodarskih društev na Hrvatskem, o dednem pravu in o notranji kolonizaciji. Dr. Evgen Lampe je poročal o kulturnih društvih in o občinskem gospodarstvu. Urednik »Katoliškega lista« dr. Fr. Barac je poročal o praktičnem apologetičnem delu, osobito o vsolanju apologetike članov kongregacij in verskih društev. E. Gavrić je govoril o verskih društvih in bratovščinah, osobito o apostolatu sv. Cirila in Metoda, ki naj podpira rimske in grške katoliške župnije na Balkanu. J. Pudak je govoril o katoliških mladeniških zvezah in o razširjenju dobrih katoliških knjig in spisov med ljudstvom. J. Gollner in dr. P. Trbuha sta govorila o razvoju gospodarskih društev, dr. Milan Baluhan o razvoju pred enim letom ustanovljenega društva katoliških duhovnikov, M. Josić pa o razvoju katoliške ljudske zveze. — Ob obletnici katoliškega shoda bi bilo prav, če bi S. K. S. Z. tudi Slovence primeren tedenski socialni tečaj priredila.

Nesramno sramočenje svetega Očeta. Laški list »Labaro« je 18. februarja izkuhal debelo laž, ki so jo posneli tudi slovenski svobodomiselní časnikarski lopovi, da je sv. Oče sicer prepovedal tango ples, dovolil pa ples furlana. Zdaj pa svobodomiselná zalega v Italiji razpošilja razglednice, ki sramote kardinala s sliko, da so ploskali, ko se je furlana v Vatikanu plesala. In to po svobodomiselnih izmišljenih sliko pusti tista laška vlada razpošiljati, ki se ima le sv. Očetu zahvaliti, da še sploh vodi v Italiji vladno krmilo.

Novi volilni okraji na Ogrskem. Ogrski državni zbor je izvedel novo nasilje, s katerim upa Tisza zagotoviti na Ogrskem menda za vse večne čase nadvlado Mažarom. Ustvaril je 262 čisto mažarskih volilnih okrajev, dozdej jih je bilo 229. Celó Nemcem na Ogrskem, ki so ves čas ponižni sluge Mažarom na Ogrskem, a tudi v Avstriji in v rajhu, je snedel en mandat in jih bodo volili le 33, medtem ko so jih imeli prej 34. Rumuncem na Sedmograškem je njih dosedanjih 10 mandatov znižal na 6.

Znana rdečkarica obsojena. Znana agitatorica socialno-demokratske stranke v Nemčiji, Roza Luksemburg, ali rdeča Roza, kakor ji sploh v Nemčiji pravijo, je bila obsojena v lletni zapor, ker je leta 1912. na nekem shodu vojaške hujskala, da naj ne drže vojaške prisega.

Babjeverstvo v naših časih. V industrijskem okraju Bochum, Nemčija, kjer prebiva tudi veliko slovenskih delavcev, je zelo razširjeno praznoverje in vera, da se lahko iz kart bodočnost napoveduje. Katoliška duhovščina je zato dne 22. februarja z vseh lec resno vernike svarila in pozivala, da naj proti praznoverju nastopijo.

Uboga francoska duhovščina! Apostolska stolica je dovolila francoskim duhovnikom, da smejo proti plačilu fotografirati, seveda ne v javnih ateljerih.

Mohamedanci napadli škofa. Od-rinskega katoliškega škofa Petkova so mohamedanci javno na cesti napadli in ga nevarno ranili.

Novi avstrijski poslanik v Petrogradu grof Szapry je bil od carja slovesno sprejet.

Civilno poroko so nameravali liberalci uzakoniti v italijanskem državnem zboru, a so se zbalí italijanskega ljudstva, ki je še katoliško.

Rusija. Dumi je prišla predloga finančnega ministra, ki zahteva 105 milijonov rubljev v pokritje poskusne mobilizacije, ki se bo pričela 15. marca. Mobilizirano bo 18. marca tudi brodovje v Črnem morju.

Stoletnica. Dne 22. februarja je minulo 100 let, kar je prišla Dalmacija pod Avstrijo.

Silovit medved se je pojavil v okolici Sibinja in je raztrgal že okrog 100 glav živine.

Žrtev žganja. Na Kavranu pri Kamniku se je obesil neki 26letni žganjar s Sel. — Pred kratkim si je pa z britvijo prerezal vrat neki žagar. Storil je to v pijanosti. Sedaj se bori v bolnišnici s smrtjo.

Srbske izgube v zadnji vojski so znašale 26.000 ubitih in za kolero umrlih in 48.000 ranjenih.

Glad v Črni Gori. V zadnji vojski je padlo, oziroma bilo ranjenih, okrog 30.000 Črnogorcev. Celi kraji so kakor izumrli, ker so ostale le žene in otroci, ki sedaj stradajo.

Nesreča vojne ladje. Francoska križarka »Ruso« je ponesrečila v zalivu Juan.

Dolgov evropskih držav znašajo že 160 tisoč milijonov. Za obresti in amortizacijo dolgov, ki so nastali vsled vojn, se plačuje na leto okrog pet milijonov. Večinoma so ti dolgovi nastali vsled vojsk in oborožavnja. Vojaštvo evropskih držav šteje v miru okrog pet milijonov mož. To so sami mladi fantje, ki so odtegnjeni koristnemu delu. Na leto stanejo ti okrog devet tisoč milijonov, izguba na njihovem delu pa šest tisoč milijonov. Leta 1914. če ne bo nobene vojne, bo samo oboroženi mir stal Evropo okrog 20 tisoč milijonov. To je žalosten napredek!

Nečuvén zločin. Škofa v Debrecinu na Madjarskem dr. Miklosya so poskušali zavrtno umoriti. Škof je dobil prvi dan pismo iz Černovic v Bukovini s podpisom Ane Kovacs, ki mu je pisala, da mu pošlje srebrni svečnik, zabojček naj pa sam odpre. Ko je prišel zavojček s pošte, kjer je bila označena vrednost 1630 kron, so ga prinesli v sobo, kjer je bilo tedaj poleg škofa še več oseb. Ko je škofov tajnik pričel zabojček odpirati, je prišel sluga klicat škofa k telefonu, er je nekdo želel s škofom govoriti. Takoj, ko je tajnik odprl zaboj, se je zaslišal grozotni pok. Zaboj, ki je bil napolnjen z ekrasitom, se je razletel. Škofov tajnik dr. Slepkovsky in vikar Jaczkovics sta bila razmesarjena na kosce. Poleg teh so pa bili še težko ranjeni advokat dr. Csath, pravnik David, koncipist Krisko, pisarniški uradnik Bihony, sluga Gyuro in kuharica. Škof je pa k sreči ostal nepoškodovan. Ko bi ne bil poklican k telefonu, bi gotovo ne bil odšel smrti. Eksplozija je povzročila tudi okrog pol milijona škode na opravi v škofiji in na poslopju. Za storilci imajo sled. Atentat je bil namenjen škofu, ki je bil tudi v pismu naprošen, naj sam odpre zaboj.

Rumunske volitve. Volitve v zbornici so končane. Izvoljenih je 169 liberalcev (pa ne takih, kakor so naši), 10 konservativnih demokratov, 9 konservativcev, 2 narodnjaka in 1 neodvisnik.

Sladkorna tovarna v Sedlicah na Češkem je pogorela. Škode je do 3 milijone kron.

Množenje prebivalstva. Od l. 1909. do l. 1912. se je prebivalstva Francoske pomnožilo samo za 2%, Italije za 9%, Angleške za 10%, Avstro-Ogrske za 15%, Nemčije za 15% in Rusije za 26%. Rusija šteje danes 175 milijonov prebivalcev. Ako se bodo prebivalci v Rusiji še nadalje tako množili, kakor se sedaj, bo štela Rusija l. 1948. že 344 milijonov prebivalcev, Francoska pa tačas le 42 milijonov.

Nekaj pametnega. V Belgiji je vlada izdala odlok, da se fantom izpod 17. in deklicam izpod 18. leta ne smejo izročati na pošti ležeča pisma brez uradno potrjenega pooblastila očetovega. S to odredbo se bo odkrila marsikatera skrivnost mladih zaljubljenecv. Bi ne škodovalo tudi pri nas kaj takega.

Prusi med nami. Pred kratkim, dne 10. februarja, je katoliška list »Čech« poročal, da je nemško »Gustava Adolfa društvo« poslalo za razširjenje lutovstva na Češkem vže pet milijonov mark (ali 6 mil. kron). Tako se vjedajo v avstrijsko državo na severu Prusi, v Galicijo in na jugu pa Rusi. Od tridesetletne vojske semkaj ni imela katoliška cerkev v Avstriji nikdar toliko zavednih in premišljenih sovražnikov, kakor jih ima sedaj. Pa tem ni toliko za vero, marveč jim je na tem, da izpodkopljejo državo Habsburžanov. Sovražniki naši vedo, da Avstrijo drži skupaj le katoliška misel, Avstrijci mnogi tega nočejo vedeti.

Papeštvo in znanost. Kako se je papeštvo trudilo za vedo in umetnost, so nam glasne priče bogate zbirke v Vatikanu. Toliko je tu shranjenih umotvorov in knjig, da bi se dalo — v slučajju — ko bi se po kaki nesreči uničile vse druge knjige in umotvori sveta — rekonstruirati izgubljeno — iz vatikanskih zbirk. Sedeže sedanje vede vseučilišča — so papeži ustanovili. Na Petrovem prestolu je bila cela vrsta znanstveno visoko izobraženih mož, kakor n. pr. Silvester II., Pij II., Urban V., Gregor XII., Martin V., Evgen IV., Nikolaj V. i. dr. Papež Nikolaj je na svoje lastne stroške rešil nad 3000 rokopisov in je dal za en rokopis evangelija sv. Matevža 5000 dukatov. On je postavil temelj vatikanski knjižnici, ki so jo neprestano izpopolnjevali njegovi nasledniki, in ki ima med drugimi 24.277 dragocenih rokopisov na pergamentu. Najslavitejši umetniki, slikarji, pesniki, stavbeniki so živelí na dvoru papeža Nikolaja V., Julija II., Leona X. itd. Zgodovina jasno priča, da je Cerkev pravo vedo in umetnost vedno pospeševala!

Gospodinjite ceneje, ako

se pri pripravljanju svojega zajtrka, malice ter večerje poslužu jete okusu zrnate kave zelo sličnega

„pravega : Francka : s kavnim mlinčkom“.

In zakaj?

Ker poseduje „pravi : Franck“ fini okus, povzdiguje vonj zrnate kave ter je pri tem vendar najcenejši, ker je najizdatnejši kavni pridelek.

Že pri prvem poskusu se prepričate o istega nedosežnih prednostih in mala računska naloga potrdi cenejši nakup Vaše vsakdanje kave.

Razširjajte med delavstvom Vaše glasilo „Našo Moč“.

Bogata zaloga ženskih ročnih del in zraven spadajočih potrebščin.

F. Meršol LJUBLJANA
Mestni trg 18.
Trgovina z modnim in drobnim blagom.

Velika izbor vezenin, čipk, rokavio, nogavio, otroške obleke in perila, pasov, predpasnikov, žepnih robov, ovratnikov, zavratnic, volne, bombaža, sukanca itd.

Prediskanje in vezenje monogramov in vsakovrstnih drugih risb.

KUC
BR. NOVAKOVIČ
LJUBLJANA-LJUBČA

KUC

Zdravniško priporočilo: **kritvoreče vino, daje moč in zdravje.**

Vzorec 4 steklenice 5 kg franko po poštne povzetju K 450.

Edina zaloga **BR. NOVAKOVIČ**
veletrgovina vina, vermuta, marsale, malage, konjaka, žganja itd.
LJUBLJANA.

Sladni čaj-zajtrk!

Krit! 50% prilhranka in okusen zajtrk, južna! doseže oni, ki namesto kave, čaja, kakaa, sladne kave, pijejo sladni čaj. Ako se ga uporablja pri dojenčkih namesto mleka za otroke, so otroške boleznj manj nevarne. Je za polovico cenejši. Dr. pl. Trnkoczyjev sladni čaj ima ime Sladin in je vedno bolj priljubljen. Povsod 1/2 kg zavoj 80 vin Moči! Tudi pri trgovih. Po pošti pošlje najmanj 5 zavojev lekarnar Trnkoczy v Ljubljani. Ta lekarnar je svojih osem otrok zredil s sladnim čajem. Glavne zaloge na Dunaju: lekarnar Trnkoczy: Schönbrunnerstrasse št. 108, Josefstädterstrasse št. 25, Radetzkyplatz št. 4 V Gradcu: Sackstrasse št. 4.

Priporočljiv zlasti za one, ki se čutijo bolne, slabe. Za resničnost tega naznanila jamči s tukaj navedenih tvrdk Trnkoczyjevih, istotako ugodne sodbe zaupanja vredn h oseb.

A. & E. SKABERNÉ, Mestni trg št. 10

Velika zaloga manufakturnega blaga, različno sukno za moške obleke, volneno blago, kakor ševjoti, popelin, delen, itd. za ženske obleke. — Perilno blago, čefirji, kambriki, batisti v bogati izbiri. Različno platno in šifoni v vseh kakovostih in širinah; potrebšine za krojače in šivilje. Flanelaste in šivane odeje, različne preproge za postelje, kakor tudi cele garniture. — Novosti v volnenih in svilenih robcih in šalih. Namizni prti, servijeti in brisalke iz platna in damasta.

Priznana nizko cene!

Posebni oddelek za pletenine in perilo. Vse vrste spodnje obleke za ženske in moške, kakor: srajce, hlače, krila, bodisi iz šifona ali pa tudi pletene iz volne ali bombaža. — Največja izbira v nogavicah v vseh barvah kakor tudi v vseh velikostih za otroke. — Predpasniki najnovejših krojev iz pisanega blaga, šifona, listra in klota. Stezniki ali moderci od najcenejših do najfinejših. Fini batistasti, platnjeni in šifonasti žepni robcj. — Zaloga gosjega perja in puha.

Vedno sveže blago!

Edina in najkrajša linija v Ameriko!

Samo 5 dni! iz Hawre v New-York

francoska prekmorska družba.

Veljavne vozne liste (Sifkarte) za francoško linijo iz Havre v New-York in listke za ovratek iz Amerike v staro domovino, po najnižji ceni

In brezplačna postajna daja samo **ED. ŠMARDA** potovalna pisarna v Ljubljani, Dunajska cesta št. 18 v hiši „Kmetске posojilnice“.

Lekarna „Pri kroni“ Mr. Ph. A. Bohinc

Ljubljana, Rimska cesta št. 24.

Priporočajo se sledeča zdravila:

Balzam proti želodčnim bolečinam, steklenica 20 v.
Kapljice za želodec, izvrstno, krepljivo in slast do jedi pospešujoče sredstvo, steklenica 40 v.
Kapljice zoper želodčni krč, steklenica 50 v.
Posipalni prašek, proti ogujvanju otrok in proti potenju nog, steklenica 40 v.
Ribje olje, steklenica 1 krono in 2 kroni.
Salicilni kolodji, za odstranitev kurjih očas in trde kože, steklenica 70 v.
Sladin“ za otroke, škatla 60 v.
Tinktura za želodec, odvajalno in želodec krepljivo sredstvo, steklenica 20 v.
Trpotčev sok, izvrstni pripomoček proti kašlju, steklenica 1 krono.
Železnato vino, steklenica 2 kroni 60 v in 4 krono 80 v.

OSTRO - AMERICANA

Putniki v Ameriko! Materijalno dobro, po ceni in nemaljnivo potovalni naj se obrnejo na **Simona Kmetelca** v Ljubljani Kolobovske ulice 20. *Bankovni posojilnica daje se brezplačno.*

Največja in najstarejša tovarna lončenih peči in raznih lončenih izdelkov

Av gust Drelse, Ljubljana

Mnogokrat odlikovana.

Priporočajo se slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini v naročila na **štedilna ognjišča in peči**

preproste in najfinejše, izvršene v poljubnih modernih barvah in vzorcih najbolj strokovnjaški, solidno in trpežno po najnižjih cenah. Župniščem, samostanom in šolam dovolj znanen popust. Ilustrirani ceniki so na razpolago.

The Pecko shoe

Varstvena znamka.

Peter Kozina & Ko.
Tovarna čevljev v Tržiču, Gorenjsko.

Najmodernejšo podjetje monarhije. Otvoril sem lastno prodajalno Na drobno v Ljubljani Na debelo Breg št. 20 (Cojzova hiša).

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernova ulica 9

priporočata svojo največjo zalogo izgotovljenih oblek za gospode, dečke in otroke.

Novosti v konfekciji za dame.

Solidno izdelane **dežnike in solnčnike** priporočajo **po najnižjih cenah**

L. Mikusch, Ljubljana, Mestni trg št. 15.

Pozor, slovenska delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani in priporočljivi domači manufakturni trgovini

Janko Češnik
(Pri Češniku) LJUBLJANA
Lingarjeva ulica - Stritarjeva ulica
v kateri dobre vedno v veliki izbiri najnovejše blago za ženska in moška oblačila.

Postrežba poštena in zanesljiva.

Svoji k svojim!

A. LUKIČ

Ljubljana, Pred škofijo št. 19.

Konfekcijska trgovina
za dame, gospode, dečke in deklice
se najtopleje priporočajo.

IVAN JAX in SIN v Ljubljani,

Dunajska cesta 17

priporočajo svojo bogato zalogo raznovrstnih **voznih koles in šivalnih strojev** — za rodbino in obrt. —

Naiboliša, naisigurnejša pril'ka za štedenie!

Ljudska Posojilnica

registrovana zadruža z neomejeno zavezo

v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 6
prilije, v lastni hiši, nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo

sprejema hranilne vloge in vloge v tekočem računu, za katere jamčijo ne samo njeni zadružniki, temveč tudi

cela dežela Kranjska

in jih obrestuje po

4 3/4 0/0

brez kakèga odbitka, tako da sprejme vložnik od vsakih vložnih 100 kron čistih obresti 4-75 kron na leto. Stanje vlog je bilo koncem marca 1913 čez 22 milijonov kron. Za nalaganje po pošti so poštnohranilnične položnice brezplačno na razpolago.

Načelstvo.